

S. dopis ze dne 23. listopadu 1932, v němž byla upozorněna, že dovozní povolení, které ostatně měla žalovaná před expedicí první zásilky u sebe, platí jen šest týdnů od vystavení, t. j. počínaje dnem 26. října 1932. Žalovaná firma však nedodala žalobci ony objednané gloksinie a begonie. Jak žalobce, tak žalovaná žádali o prodloužení řečeného dovozního povolení, ale žádosti ty byly zamítnuty. Žalobce tvrdil, že tím, že mu žalovaná firma nedodala koupené gloksinie a begonie, utrpěl škodu jednak ve výši 630 Kč, neboť cibule a hlízy musil si opatřití náhradní koupí teprve v druhé polovici února a musil zboží to o uve- denou částku draže zaplatiti, než je koupil u žalobkyně, jednak ve výši 10.000 Kč na ušlém výdělku, neboť náhradní zboží obdržel pozdě, takže rostliny z nich mohl prodati s rozdílem u gloksinií 8 Kč, u begonií s roz- dílem 3 Kč u jednoho kusu, než jaké ceny by byl dosáhl, kdyby mu cibule a hlízy byly dodány v umluvené době začátkem prosince 1932. Rozdíl cen u 1500 gloksinií činí 12.000 Kč, u 1000 begonií 3.000 Kč, tedy celkem 15.000 Kč, z něhož odpočítává částku 5.000 Kč na režii. Žalobce omezil při roku dne 15. prosince žalobní žádost o kompen- sando namítanou vzájemnou pohledávku 1.221 Kč 50 h s přísl. jako nezaplacenou kupní cenu za zboží zaslané mu žalovanou firmou na první objednávku. Domáhá se proto zaplacení částky 9.408 Kč 50 h s přísl. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody :

Odvolací soud správně z povahy sporného obchodu a ze zjištěných skutečností dovodil, že tu šlo o fixní obchod ve smyslu čl. 357 obch. zák. Uplatnil-li žalobce proti žalované firmě právo na náhradu škody pro nesplnění ve smyslu čl. 355 obch. zák., odpadla pro něho povinnost dáti žalované přiměřenou dodatečnou lhůtu k plnění. Podle zjištění od- volacího soudu byla žalovaná výslovně upozorněna na to, že dovozní povolení má platnost pouze šest týdnů, počínajíc dnem 26. října 1932, a že proto musí býti ihned odesláno; to zajisté musilo žalované posta- čiti, aby mohla zaujmouti stanovisko k učiněné objednávce, zda ji má přijmouti, či odmítnouti se zřetelem na stav, v jakém u ní zboží bylo. Není proto rozhodující skutečnost, že nebyla zároveň upozorněna na praxi Národní banky československé v příčině dovozních povolení, zda je rigorosní v té příčině, či zda lze počítati s možností prolongace do- vozních povolení, a také nezáleží na tom, jak si v tom směru počínají v jiných státech, v nichž žalovaná provozuje obchody. Jestliže žalovaná přijala objednávku za zjištěných podmínek, bylo její smluvní povinností dodržeti sjednané podmínky, zejména podmínku včasného dodání zboží. Poněvadž však v té příčině smlouvu porušila, je žalobci za to opovědna, a ježto výše škody není již dovoláním napadena, byla právem odsou- zena k zaplacení zjištěné škody.

Čís. 16097.

Pojištění smluvní (zák. č. 145/1934 Sb. z. a n.).

Jde o nepravý údaj o podstatné okolnosti ve smyslu § 47 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n., pohnul-li pojišťovací jednatel někoho k sjednání

pojistné smlouvy tím, že sepsal zápisek o výhradě navrhovatele, že může do určité lhůty odstoupiti od pojistného návrhu, a ujistil navrhovatele o platnosti výhrady nepojaté do pojistného návrhu. Nezáleží na tom, že jde o zprostředkujícího jednatele, ani na tom, že se o dotčené písemné výhradě pojišťovna nepřesvědčila.

(Rozh. ze dne 12. května 1937, Rv II 744/35.)

Žalující pojišťovna se na žalovaném pojistníkovi domáhá zaplacení pojistné prémie 1.468 Kč s přísl. Žalobu soud první stolice zamítl, odvolací soud jí vyhověl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice.

D ů v o d y:

Ze zjištění nižších soudů plyne, že si žalovaný při jednání se zástupcem žalobkyně Rudolfem Sch. o pojistném návrhu vyhradil, že může jej do 1. dubna 1934 odvolati. Žalobkyně uznává, že žalovaný se pokládal za oprávněna k odstupu od smlouvy, čímž sama připouští, že se v podstatě stala výhrada takového obsahu. Nezáleží na tom, že žalobkyně dává výhradě té užší význam a že ji nepokládá pro sebe za právně účinnou, neboť pro spor jest rozhodující, že k výhradě se strany žalované došlo, a to za těch okolností, za jakých se to stalo. Jestliže totiž žalovaný podle své výhrady měl důvodně za to, že může ustoupiti od pojistného návrhu, a jestliže si tuto možnost dokonce zajistil zvláštním písemným zápisem, napsaným a podepsaným jmenovaným zástupcem, svědčí to zřejmě o jeho vůli, že nechtěl býti beze všeho vázán již podpisem návrhu. Z toho plyne dále, že by takový návrh, o kterém by byl musil předpokládati, že ho bezpodmínečně ihned zavazuje, nebyl ani podepsal. Do pojistného návrhu nebyla však dotčená výhrada žalovaného pojata a pojišťovně byl zaslán jedině uvedený pojistný návrh k vyřízení. To žalobkyně jako strana ve sporu sama tvrdila, takže jest z tohoto skutkového základu vycházeti, a jest tedy míti za to, že Rudolf Sch. onen písemný zápisek před vyřízením pojistného návrhu pojišťovně nezaslal. To ovšem vedlo k tomu, že pojišťovna výhrady neuznala pro nedostatek písemné formy (čl. 10 všeobecných pojišťovacích podmínek). Uváží-li se vyličený stav věci, jest přisvědčiti dovolacím vývodům, že jmenovaný zástupce uvedl svým jednáním žalovaného v omyl o účinnosti dotčené výhrady. To jest otázkou právního posouzení, ale odvolací soud, vycházející z jiného názoru, neposoudil věc správně po právní stránce. Žalovaný při svém výslechu jako strana uvedl, že při jednání se zástupcem pojišťovny kladl váhu na to, aby nebyl podpisem návrhu ještě zcela naň vázán, a že naléhal na to, aby se řečená výhrada stanovila písemně, a že došlo k onomu zápisu. V tomto tvrzení žalovaného, k němuž jest přihlížeti jako k jeho přednesu ve sporu (viz rozh. č. 11714 Sb. n. s.), je zahrnuto i tvrzení, že se žalovaný dal pohnouti k pojistnému návrhu jen v mylném předpokladu, že ona výhrada bude platná. Z předchozích vývodů plyne, že zástupce pojišťovny Rudolf

Sch., jemuž byl základ vyličeného stavu věci jasný, neboť sepsal pojistný návrh i onen zápisek, pohnul žalovaného k podpisu návrhu svým jednáním, hlavně ovšem údaji v dotčeném zápisku, o nichž musil vědět, že nebudou mít účinek žalovaným předpokládaný. Šlo tedy o nepravé údaje, a to o podstatné okolnosti, jimiž Rudolf Sch. svedl žalovaného k podpisu pojistného návrhu a tím i k sjednání pojistné smlouvy. Podle § 47, odst. 1, zákona o pojistné smlouvě ze dne 3. července 1934, č. 145 Sb. z. a n. nevznikl tedy žalovanému závazek vůči pojišťovně. Poněvadž zákon v § 47 nerozeznává, netřeba se tu obíratí otázkou, zda je Rudolf Sch. toliko zprostředkujícím jednatelem. Řečeného zákonného ustanovení jest užití na souzený případ, neboť řízení v prvé stolici skončilo již za účinnosti zákona č. 145/1934 Sb. z. a n. a podle § 162, odst. 1, c) uvedeného zákona platí předpis § 47 i pro pojistné poměry, platné v den účinnosti zákona (§ 146, odst. 1), a to bez jakéhokoli omezení (srv. doslov posl. věty § 162, odst. 1, c). Jestliže nevznikl žalovanému závazek vůči pojišťovně, i kdyby bylo došlo k uzavření jinak platné pojistné smlouvy, není odůvodněn zažalovaný nárok na pojistnou prémii, opírající se o pojistnou smlouvu.

Čís. 16098.

Čekatelé, do jejichž čekatelských práv bylo zasaženo exekucí neomezeným zřízením vnučeného práva zástavního, jsou oprávněni k žalobě podle § 37 ex. ř., že taková exekuce je nepřípustná vůbec, nikoli pouze, pokud byla povolena bez dodatku »bez újmy práv čekatelských«.

(Rozh. ze dne 12. května 1937, Rv II 205/37.)

Srv. rozh. č. 7086, 8015, 10682, 11227 Sb. n. s.

Na nemovitostech v knihovních vložkách č. 11, 54 a 78 katastrálního území L., připsaných vlastnický rodičům žalobců Josefu a Cecilii H., jest pro žalobce vloženo právo čekanské podle odst. VII postupní a odevzdací smlouvy ze dne 30. května 1925, zřízené ve formě notářského spisu. Podle odstavce VII řečené smlouvy vyhradili přejímatelé na uvedených nemovitostech právo čekanství ve prospěch svých manželských dětí nezletilých Josefa, Ladislava a Marie H. v tom smyslu, že v případě úmrtí kteréhokoliv z nastupitelů připadá vlastnické právo zemřelého rodiče k těmto nemovitostem nezletilému Josefu, v případě dřívějšího úmrtí jmenovaného Josefa, anebo kdyby se nezletilý mladší syn k hospodářství lépe hodil než Josef, nezletilému Ladislavu, v případě dřívějšího úmrtí obou jmenovaných nezletilců nezletilé Marii H-ové. Usnesením okresního soudu v K. ze dne 25. dubna 1933 byla žalovanému jako vymáhajícímu věřiteli povolena exekuce vnučeným zřízením práva zástavního na ideální polovinu uvedených nemovitostí proti Josefu H-ovi staršímu bez jakéhokoli omezení k vydobytí pohledávky 560 Kč s přísl. Žalobci nezletilí Josef, Ladislav a Marie H-ovi se proto domáhají se zřetelem na vložené právo čekanecké prohlášení povolené exe-